

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurum Sapientvm, Sive Ars, Sine Scelere, & cum virtute,
ditescendi**

Masen, Jacob

Coloniae Ubiorum, 1661

Caput XIII. Quomodo bona Ecclesiastica acquiri, traducique sine offensione
ac scelere queant.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55377)

CAPUT XIII.

*Quomodo bona Ecclesiastica acquiri, tradit-
cique sine offensione ac scelere queant.*

EXpeditam nonnulli vel se, vel filios con-
sanguineosve ditandi rationem sese re-
perisse existimant, cum vel officus, vel lar-
gitionibus impensis alteri, pingue aliquod
in Ecclesia beneficium occuparunt. Quæ
enim via ad locupletandum quempiam bre-
vior, absolutiorque, quàm unâ Canonica-
tus, aut Prælaturæ translatione repente ad
magnas possessiones, opulentosque census
admitti? Mirum est, quàm vigilantes hic
multi circumferant oculos, quibus artibus
tam luculentæ fortunæ insidientur. Non-
nulli aureo etiam piscari hamo non veren-
tur, ne prædatam opima effugiat. Verùm
ad has opes sine impensis venire opibus, ut
maximè utile, sic tutissimum laudatissi-
mumque esse, compertum est. Sola hic re-
ligio, doctrina, ac virtus, quæque has do-
tes comitatur bonorum hominum favore
ac benevolentia, optimum sunt ad has opes
consequendas præsidium.

Quicumque ad Ecclesiæ Christianæ pos-
siones dignitatesque aspirat, hunc vacuis
accedere manibus imprimis convenit. Chri-

flus supremum Ecclesiæ caput, mereator non est, nundinatores è templo cum ignominia exturbavit. Novimus quâ sententiâ Apostolorum Simon Magus fulminatus sit, cum oblatâ pecuniâ, donum conferendi Spiritum S. inter Christi Discipulos, temerè prensaret. *Pecuniâ tua, inquit Petrus, tecum sit in perditionem, quia existimasti donum Dei pecunia possideri.* *a* Unde Scelus hoc à Simone illo Simonix nomen traxit. & in Theologorum & Juristarum Scholis definitur: *Studiosa voluntas emendi, aut vendendi aliquid spirituale, vel spiritali annexum, idque pacto pretii temporalis.* *b* Indignum enim est, res Spirituales, aut Ecclesiæ Deoque consecratas, aded vilis censi pretii, ut tanquam æqualia temporalibus, cum iis permutanda, in pactum traducantur. *Gratis, inquit Christus, accepisti, gratis date.* *c* Donum Dei, nullâ pecuniâ aut quacunque tandem re temporali æstimandum est, nisi Simonis maledictionem subire velis. Rectè D. Ambrosium ad Sacrilegum Episcopum. *Dic, inquit, d frater Episcopo, si gratia gra-*
tis

a Act. 8. v. 20.

b D. Thom. 2. 2. q. 100. a. 1. Et alii.

c Matth. 10.

d De dign. Sacerd. c. 5.

tis datur, & auro non aestimatur, à te cur gra-
 tia pecunias comparatur? Hujus criminis
 impietas Dei ipsius auctoritatem negligit, ac
 dignitatem aspernatur. Unde Simoni Pe-
 trus inquit, *in obligatione iniquitatis video te*
esse, & in Sacris Canonibus execrabile flagi-
tium, e, pestisque dicitur, qua sui magnitudine
alios morbos vincat. f Apostolicus Canon
 his verbis legitur: *Si quis Episcopus, aut pres-*
byter, aut Diaconus per pecunias hanc obti-
nerit dignitatem, deiciatur, & ipse, & ordi-
nator & à communione modis omnibus abscin-
datur, sicut Simon Magus à Petro. Unde &
 Magnus Gregorius in suis Epistolis ait. g
 Hanc nefandissimam pravitatem Sancta U-
 niversalis omnino damnat Ecclesia. Ut præ-
 ter alias Synodus Oecumenica Chalcedo-
 nensis, & diversa Pontificum decreta pro-
 fligant, excommunicatione latae sententiæ,
 & non tantum infamiâ, sed inhabilitate, &
 privatione beneficiorum, omnium, etiam
 justè acquiritorum, ac suspensione ab ordine
 per Simoniam collato, multant. Neque ac-
 cipientes solum munera, verum & confe-
 rentes cooperantesque has pœnas incurrunt

h Non

e c. *reperiuntur* l. 9. l.

f c. *sicut*. l. de Simon.

g *Epist.* 55. l. 4.

h Non largus pramio, ait D. Gregor. i Sed dignus meritis, eligatur. Nam & electum & eligentes par poena respicit, si Sacerdotii sinceritatem mente sacrilega violaverint. Et certe hæc cautio severitasque necessaria in Ecclesia fuit: ne ubique armati potentiâ & opibus in has possessiones irruerent, & Ecclesia Dei non pastoribus, sed lupis omnia vastaturis crederetur.

Verum tamen contra multorum ambitionem & avaritiam, nulla satis fulmina sufficiunt. Hac, ut D. Cyprianus jam olim queritur, k Sacrilegii forma, per omnia officia gradusque discurrit, & nihil intentatum ambitio prætermittit. Nec dubitet quinquam Diaboli hæc esse negotia, & nundinatores ejus, quicumque hæc exercent commercia, nec quicquam hujusmodi, nisi præmissa apostasiâ, donari. De eodem cum Tertulliano Gregorius malo lamentatur. l Hæc est, ait, hæresis, quæ ipsa nascentis Ecclesie rudimenta tentavit, & ante alias hæreses prima apparuit. Cuius erroris vesania licet ex tunc damnata fuerit,

postea

h Extrav. Sane in vinea. &, cum detestabile. & Trid. Sess. 24. c. 18.

i Epist. 23. l. 4.

k De Ieiunio & tentat.

l Tertul. de presc. in 4. Ps. poen.

postea tamen in Ecclesia germine pestifero pullulavit. Quocirca hi tanquam apostatae, & hæretici in Ecclesia Dei habentur, specie quidem externa conjuncti, sed divina sententia jam damnati ejectione, sive clerici illi sint, qui vendunt, sive laici, qui emunt. & hos & illos juxta Deum execratur. Chrysostomi, seu auctoris imperfecti operis, voces sunt. *in* Quotidie ingreditur Iesus in templum suum, id est sanctam Ecclesiam, & eiecit omnes vendentes gratiam Dei de Ecclesia, Episcopos, Presbyteros, Diaconos, omnes Ecclesiasticos, nec non Laicos, quia unum criminis habentur pariter, Dei dona vendentes, & ementes.

Porrò amplissimus hujus vitii campus est, si materiem spectes: nam spirituale donum censetur quidquid ad nostram salutem vel ex natura sua ordinatur, ut gratia, & Spiritus dona sunt: vel ut causa adhibetur, ut sunt Sacramenta, preces, sacrificia, concionesque: vel denique effectus ususque est potestatis sacrae, ut consecratio, benedictio, excommunicatio, dispensatio, absolutio, electio, presentatio, collatio, beneficii, aut aliquicunque actus ab Ecclesiae potestate manantes. Spirituali verò annexum est, quæ quavis temporalia sunt, ad spirituale tamen

CX

ex sua institutione ordinantur, & vel antecedunt; ut jus patronatus, quò beneficium conferri solet, & sacræ vestes, ac vasa divinis rebus destinata: vel ipsam rem sacram comitantur, ut labor sine quo officium peragi nequit: vel etiam consequuntur, ut beneficiorum reditus, quæ universè absque Simonia crimine vendi nequeunt. Præter quæ ex natura rei, & jure divino, in quantum rem involvunt spirituales, prohibita alia quoque extrinsecè tantum connexa per Ecclesiam prohibentur, ideoque Simonia est jure humano proscrip̃ta.

1. Officia Sacristæ, Oeconomi, Advocati Ecclesiæ, Thesaurarii aliaque huc spectantia, aut vendere, aut emere.
2. Offerre pecuniam cuiquam compacto, ut suadeat alteri collationem beneficii.
3. Pacisci de resignatione beneficii, vel solvenda pensione certa, modò alter aliud tibi beneficium impetret.
4. Acceptio muneris etiam spontè oblatis pro examine, aut collatione ordinum, tonsura literisque dimissoriis (decima parte aurei pro Notario dempta) etiam in Tridentino prohibetur.
5. Exactio pecuniæ ab iis qui ad religionem admittuntur, pro onere sustentationis, nisi tenuitas, aut consuetudo id exigant.

Hæc enim

enim aliaque, ut quàm longissimè Simoniaè
 periculum submoveret Ecclesia, suis fide-
 bus interdixit. o Atque ut intelligas, quan-
 tum remotiora hæc etiam Simoniaè vitia
 Deus aversetur, horrendum planè est, quod
 à Cyrillo inter D. Augustini Epistolas me-
 moratur. Monasterium in Thebaide ducen-
 tarum propè feminarum erat, apud quas
 consuetudo inoleverat nullam admittendi,
 nisi certum pecuniaè numerum attulisset.
 Cuidam illarum, cujus animus à tam pro-
 fana negotiatione abhorrebat, D. Hierony-
 mus per somnum apparet, admonetque, uti
 ceteris pergeret nunciare, nisi actutum pœ-
 nitentes ab ea exactioe desisterent, ultio-
 nem à Deo paratam jam ipsarum capitibus
 imminere. Cumque hæc in conventu om-
 nium narrata, risu acceptassent, existiman-
 tibus deliramentum esse mulierculæ anili-
 ter desipientis. Alterâ deinceps, & tertiâ
 nocte, eadem visa rursus coram replican-
 tem, jam odio habitam, probro agitantes
 ejecere: Deo disponente, ne scilicet, ut Loth
 cum Sodomis, disperiret. Vix enim mulier
 septa claustrum egressa fuerat, cum Monaste-
 rium

o *Suar. t. 3. de relig. l. 4. c. 36. Sess. l. 2. c.*
35. Bonac d. 1. q. 1. & 2.
 p *Epist. 206. inter August. c. 8.*

rium ipsum terribili fragore funditus concussum, reliquas ruinâ oppressit; ut ex tanto numero, nec una quidem, extremum saltem in morte anhelitum ducens inventa sit. Gravius profectò divinæ indignationis exemplum vix poterat expectari. Manavit illa etiam vindicta Dei ad posteros, quæ Giezi Elisæi famulo adhæsit, cum munera Naamani, ob sanitatem redditam, admisisset. Lepra enim ipsi, & semini ejus, in sempiternum inflicta est. ¶ Ita D. Ambrosius de Episcopo per largitionem ordinato. *Oculus, inquit, carnalibus videtur Episcopus magnus, & divinis obtutibus videtur leprosus magnus. Quod dedit, ut ordinaretur Episcopus aurum fuit, & quod perdidit anima fuit. Cum alium ordinaret, quod accepit pecunia fuit, & quod dedit lepra fuit. Hæc sunt mercimonia iniquorum in perniciem eorum.* Non omnes subitanea ruina opprimit, sed poena quæ tardior est, crescente malitia, incumbit gravior: cum rarissima in hoc flagitio poenitentia sit; ut quæ absque cessione possessionis beneficiique obtenti, nunquam expletur.

Illustri hoc ipsum exemplo patuit sub Henrico II. Imper, Roman. anno Christi

1055.

1055. cum Simoniaca illa hæresis Italiam Burgundiamque universam occuparet. Misit enim Victor II. Pont. Max. grassanti malo sese oppositurum Hildebrandum Archidiaconum, qui in Lugdunensi provinciâ, coactâ Episcoporum Synodo, accusationem adversus præsentem Archiepiscopum de Simoniæ crimine audivit. Hic sequenti die pro sui defensione dicturus, noctu accusatoribus os auro argentoque oblevit, jamque ad Synodum postera luce redux, defensionem suam ita exorsus est, ut contradictores omnes ad dicendam adversus se causam provocaret. Quibus tacentibus, Archidiaconus ad illum denique conversus, inquit, *credijne, O Archiepiscopo, Spiritum S. cum Patre, & Filio, unam esse Deitatis substantiam?* Quo respondente. *Credo.* Subjecit Archidiaconus. *Dic igitur: gloria Patri, & Filio, & Spiritui S.* Tunc ille: *Gloria Patri, & Filio,* expeditè dicebat, sed Spiritum S. quamvis sæpius repetens, oblitansque, proferre nunquam potuit; quod adversus hunc in primis & Simoniâ, & mendacio peccasset, qui erat Spiritus gratiæ & veritatis. Quare divino se judicio damnatum confusumque animadvertens, ad pedes Archidiaconi supplex procidit, sacrilegiumque:

que suum confessus est. Postquam verò ab Episcopali officio depositus, pœnitentiam egisset: *Gloria Patri & Filio & Spiritui S.* clara voce decantavit. Quo facto reliqui eidem vitio obnoxii ad salutiferum dolorem emendationemque sunt versi: Episcopique omnino quadraginta, & Ecclesiarum Prælati viginti septem reperti sunt, qui suis ultrò honoribus, absque ulla accusatione, renuntiarunt: cum aliquantò potiorem opum & dignitatis, quam animæ jacturam esse sentirent. r

Quotquot hos Episcopos errantes secuti sunt, sequantur & pœnitentes; alia his non superest ad salutem via. Simoni ab Apostolo dictum est, *non est tibi pars, neque in sermone isto.* Hæc levitas vendendi, cum primogeniturâ, Sacerdotium, quod (ut juxta D. Hieronymum r tradunt Hebræi) primogenitis ex stirpe Noe, usque ad Sacerdotium Aaronis, proprium erat, damnatum Esau perpetuâ maledictione oneravit. Ut iccirco Hebræos suos Paulus hortetur: *Ne quis sit profanus, ut Esau, qui propter unam*

r Aragonius apud Baron. ad an. 1055.

s Actor. 8.

t Epist. 26. & Tradit. c. 27. & 49.

u Hebr. 12. v. 16.

nam escam vendidit primitiva sua. Scitote enim quoniam & postea cupiens hereditare benedictionem reprobatus est. non enim invenit poenitentia locum, quanquam cum lacrymis inquisisset eam. Difficilior nullus est ad poenitentiam & salutem reditus, quam ab hoc Simoniae scelere. Quicumque eidem, etiam tanquam cooperator, x sive ementium, sive vendentium implicatur, inexcusabilis est, ac poenitentiae incapax, nisi bonis & dignitatibus hac arte occupatis cedatur, quod quam tantum arduumque sit, mea opinor expositione non eget. Hoc illos imprimis parentes intelligere cupiam, qui tam stulta nundinatione pro filiis, ut se illosque Diabolo immolent, non raro occupantur. *Inexpiabilis* ait D. Ambrosius *y est venditi* (sive empti) *culpa ministerii, & gratia vindicta caelestis transit ad posteros* & de dignitate Sacerdotali, hoc vitium detestans, quid prodest, inquit, homini huiusmodi, si totum mandum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?

Verum praecclare sese hanc rem auspicari nonnulli existimant, si titulo quoquam, reperto, hoc Simoniae flagitium, colore aequitatis

x Paul. II. in extrav. 2. de Simon.

y In Luc. l. 4. c. 4.

tatis cohonestent. Periculosæ negotiationis res est permutare, aut resignare beneficium (quæ quidem, cum Superioris facultate, possunt fieri) sibi que ex translato beneficio fructus aliquos pensionis titulo reservare. Nisi hæc ad Ecclesiæ commodum, propriæque sustentationis in persona, & officio Ecclesiastico, necessitatem referatur. z Certè hanc pensionem, aut fructus servari alteri, non resignanti, aut conferenti, Simonixæ confidentialis crimine jam dudum damnatum est. a

Ceterum spirituale dare pro spirituali, ut, cum præpositorum consensu, beneficium pro beneficio, reliquiæ S S. pro reliquiis; dantur, etiam rem temporalem, ad spiritualia destinatam, e. g. calicem, aut agnum Dei ratione solius materiæ vendere: aut iis, qui spiritualia in se munia suscipiunt, ratione sustentationis personæ tali necessariæ, stipendium ex pacto designare, ne officium deferat, à vitio Simonixæ remotum est, cum vel spirituale spirituali comparetur, vel solius temporalis materiæ, aut sustentationis habeatur ratio. non æstimata, aut in pactum pretii deducta rei spiritualis dignitate, seu
 natura.

z *Laym. l. 4. c. 9. c. ult. §. 5. q. 4. §. 6.*
 a *In Bulla Pii V.*

natura. Rursum Simonia non est, dare quippiam aliis te à Sacramentis divinisque officiis, aut beneficiorum possessione (modo jus ad illam habeas) prohibentibus. Cum redimendæ vexationis, non coëmendi gratiâ hæc præstes. *b* At periculosum fuerit beneficia ab hæreticis collatoribus, certo pretio oblata, hoc exposito, tibi vendicare: nisi ad Catholicorum Præfulum arbitrium potius, quàm æstimati beneficii causâ fecisse videaris. Nec vacat discrimine, quidquid donorum temporalium, ad spiritualis beneficii comparisonem, non dicam ex pacto tacito expressove (quod semper damnabile) sed gratuito etiam expenditur. Nam cum rari hoc præstent sine intentione obligandi, alterum ad beneficii collationem: ita, ut si negligat, iniquum injuriumque fuisse asserant: mentalem Simoniam effugere vix videntur; & si præstetur beneficium ita affectis, ejus censuras non devitabunt. Nec minus iisdem obnoxii futuri sunt, qui vel accepto beneficio existimant, se ad temporalis obsequii, aut muneris refusionem ex æquitate quadam teneri: aut his quondam perceptis, ad illius collationem obligari. *c*

b Laym. supra §. 2.

c Ibid. §. 6. *Q* *Suar. c. 41. de relig. t. 5.*

17. 3. l. 40

Liberrima debet mente, & acceptari munus. & dari beneficium: neque alterum ex alterius æstimatione in tribuendo ponderari. Ad quod præstandum, qui satis animi consiliique non attulerit, munus omne negligat, ne animam perdat. Verbo dicam omnis munerum officiorumque delatio in prensatione beneficiorum, omnium piè sentientium, & securiora suadentium opinione, nisi puræ gratitudinis sit, est proscribenda. Nam si utpiam hic certè donum accipere, est libertatē at vèdere. Nō est hic alteri rei magis, quàm Ecclesiæ, divinique honoris, cuius gratiā beneficiorum fundatio à Majoribus nostris instituta est, ratio habenda. Nam si Deus, nec in illis quidem dignè colatur officis, quæ ad spirituale obsequiū destinantur; quid in aliis temporalibus futurum est, quæ tamen sine impietatis crimine à Deo nequeunt avocari? Si in consecratis Deo muniis ipse negligitur, quid in profanis erit expectandum? Hoc cavendum, *ne qui, in istis, sit profanus Esau d'Hebr 12.*

Et hanc rem exemplo concludam Abbatis piissimi Joannis Gualberti Vallisumbrosæ primi cultoris. Hic Petri Papiensis Archiepiscopi Florentini Simoniam, quàm suis ille coloribus tegere tuerique conabatur, graviter aversatus, cùm defendentem sese

frustra arguisset, ad ignis denique probationem restitantem provocavit, cuius experimentum Abbas se facturum obtulit, tantum spectatorem Archiepiscopum invitavit. Qui cum negaret, civitas tamen Florentina condixit. Locus in Monasterio Septimii, dies quadragesimæ quartus in hebdomade prima, delectus est. Strues lignorum duæ in publico juxta se invicem per decem pedes extensæ succensæque, ac medium inter has iter vivis instratum carbonibus. Ibi post solennem Numinis invocationem, peracto sacrificio, ac litanis absolutis, alius Abbas Petrus, nudipes crucem manu gestans, in conspectu Gualberti, & innumeræ multitudinis, obtestatus antè, voce disertâ. Christum: *ut si Petrus Archiepiscopus nocens esset, ipse servaretur innocens*, per ardentes prunas mediosque flammarum globos illesus progreditur; ut nec vestigium quidem ignis adhæresceret, mox eadem rediturus viâ: nisi populus tam manifesto argumento veritatem edoctus, detinuisset. e

Homines falli obtentis Simonia velis possunt, Deus non fallitur, qui universam potius elementorum naturam destruet, quam

Q²

adeo

e Vesperus. Abbas an. 1088. apud Baron.
anno 1036.

adeò sibi invisum crimen transeat impunitum. quod præsentis iudicii ignis non arguet, succendendus in futuro iudicio vindicabit. tristem hanc miseri sententiam cum Simone audient : *Pecunia tua sit tecum in perditionem.*

Quæ verò potest digna Christiano homine centeri opulencia, quæ hac via & arte obtinetur, & perpetuis iniquæ possessionis stimulis mentem fodicat, animamque teterimâ Simoniaë leprâ inficit. ut corpus locupletius nutriat. Quovis Giezi calamitosior est Simoniacus, de quo sic disserit Ambrosius. *f Cito turpem sequitur lepra mercedem. & pecunia corpus animumque malè quæsitâ commaculat. Accepisti, inquit Elisæus, pecuniam & possidebis ex ea agrum, & vineas, & oliveta, & greges, & lepra Naaman adherabit tibi, & semini tuo, in sempiternum.* Temporalis hic poenâ expiavit flagitium: reliqui, nisi malè occupata deserant, luent æternâ. Finis ipsius sententia Veritatis: *Non potestis Deo servire, & Mammonæ. g*

f Lib. 4. in Luc. c. 4.

g Matth. 6. v. 24.

CAPUT